

Diplomová práce

Diplomová práce

Student : Pavla PROCHÁZKOVÁ

Obor : ČJ - ZSV

Název práce v českém jazyce : Slunce a měsíc v českém jazyce

Název práce v anglickém jazyce : The sun and moon in the Czech language

Oponent diplomové práce : PhDr. Pavla Chejnová, Ph.D.

Posudek oponenta diplomové práce:

Práce studentky Procházkové přináší zajímavý pohled na problematiku pojmů slunce a měsíc v českém jazyce. V teoretické části vychází z několika vědeckých paradigmat – věnuje se tématům kognitivní lingvistiky, především konceptualizaci a metafoře, dále vysvětluje přístup zvaný *jazykový obraz světa*. Čerpá nejen z české odborné literatury, ale cituje i zahraniční autory. Oceňuji práci s literaturou i prameny, diplomantce se povedlo prezentovat a sjednotit různé přístupy, s nimiž dále pracuje v praktické části.

Nejpřínosnější částí práce je kognitivní analýza pojmů slunce a měsíc, s jejíž pomocí diplomantka dokazuje antropocentrickou orientaci lidského jazyka. Jako hlavní zdroj pro kognitivní analýzu pojmů slouží česká frazeologie. Diplomantce se povedlo tento široký a poměrně různorodý materiál zpřehlednit. Frazémy jsou utříděny do hierarchicky uspořádaných celků se společnými charakteristickými rysy, diplomantka je rozdělila do několika skupin, které jsou založeny na konkrétních významových strukturách (slunce jako záření, viditelnost, pravdivost, úspěch, měsíc jako časový údaj, chlad, nevýraznost, tvar...). Je zmíněna i etymologie obou pojmů, dále i synonyma, včetně značně expresivních lexémů.

Zajímavá je kapitola věnovaná porovnání konceptů slova-pojmu slunce a slova-pojmu měsíc, jejich rozdílnému vnímání. Z analýzy vyplývá, že slunce je v mnoha ohledech pro člověka cennější než měsíc. Diplomantka zmiňuje i přiřazení sluneční energie spíše mužskému principu, měsíc se svou tajemností a cykličností je přiřazen ženskému principu. Jelikož při hodnocení okolního světa zaujímá člověk výrazně antropocentrické hledisko, je i vztah k slunci a měsíci pojímán vždy z úhlu pohledu člověka – v práci se setkáme s pohledem nejstarších lidských kultur ▼

na tyto planety, které udávají lidskému životu řád.

Po formální stránce obsahuje bakalářská práce pouze drobnější nedostatky, je přehledně uspořádaná. Rozsah považuji za dostačující, téma bylo zpracováno v celé šíři.

Celkově byly splněny cíle a požadavky kladené na diplomovou práci, a doporučuji ji tedy k obhajobě.

Otázky k diskusi:

- 1) Máte představu o dalším využití této práce, např. v dalším výzkumu, eventuelně ve školské praxi?
- 2) Uvažovala jste o provedení kontrastivní analýzy mezi pojetím v českém jazyce a v některém z cizích jazyků? Bude se podle Vás nějak zásadně pojetí těchto pojmů lišit?
- 3) Jsou frazémy, se kterými jste pracovala, založeny převážně na metafoře? Proč lidské jazyky tak často obsahují metaforu? Zjednodušuje, nebo spíše komplikuje porozumění?
- 4) Pokuste se shrnout, proč je v naší kultuře a ve většině jiných kultur slunce spojováno s mužským principem a měsíc se ženským principem.
- 5) Jazykový obraz světa se proměňuje v čase. Domníváte se, že dochází i u pojmů slunce a měsíc k nějakým změnám, nebo je vnímáme stejně jako generace před námi?

Navrhované hodnocení: *dobrá*

V Praze dne 21. 4. 2010

Sedláková
.....
podpis oponenta dipl. práce

